

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.birs@regeringskansliet.se

Remissvar avseende promemorian Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

Ert dnr Ju2025/01973

Förvaltningsrätten har, utifrån de utgångspunkter domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen.

Begreppet *tillfällig verkställighet*

Begreppet *tillfällig verkställighet* används genomgående – förutom i 18–21 §§ – i förslaget till lag om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands. Begreppet definieras dock inte i lagtexten och kommenteras inte heller närmare i promemorian i övrigt. Detta bör övervägas.

Framställan, placering och särskilda villkor

Enligt förslaget kommer beslut om särskilda villkor enligt fängelselagen, omfattande bland annat placering, normalt att fattas under den inledande verkställigheten i Sverige. Eftersom behov av att besluta om särskilda villkor kan uppkomma under verkställighet utomlands föreslås vidare motsvarande bestämmelser vid tillfällig verkställighet utomlands. I promemorian saknas dock analys av hur bestämmelserna om särskilda villkor, placering och framställan om tillfällig verkställighet utomlands förhåller sig till varandra. Det framgår sålunda bland annat inte om en framställan om tillfällig verkställighet utomlands är avsedd att likställas med ett beslut om placering eller om avsikten är att det ska fattas ett särskilt placeringsbeslut vid verkställighet utomlands för det fall en sådan framställan bifalls. Det framgår inte heller om avsikten är att de särskilda villkoren ska reglera tillfällig verkställighet. Utifrån lagtextens utformning synes så inte vara fallet. Ytterligare utredning behövs i detta avseende. Förvaltningsrätten noterar också i denna del att innehållet i 7 § andra stycket i lagförslaget regleras i förordning i den befintliga fängelselagstiftningen.

Permission och särskild permission

Enligt 10 § lagförslaget ska en ansökan om permission eller särskild permission göras till den behöriga myndigheten i den mottagande staten. Enligt avtalet med Estland (artikel 35) ska Estlands kriminalvårdsmyndighet, om den bedömer att ansökan kan beviljas, informera Kriminalvården om sin bedömning och om den intagnes ansökan. Kriminalvården ska då enligt 11 § lagförslaget pröva ansökan. Denna prövning torde kunna överklagas till domstol. I promemorian saknas dock information om den intagnes möjligheter att få den behöriga myndighetens ställningstagande prövat och hur detta förhåller sig till den intagnes rättigheter enligt artikel 6 i Europakonventionen.

Besök och andra kontakter

I avsnitt 16.1 i promemorian anges, som en konsekvens för domstolarna, att bland annat beslut om besök som fattas med stöd av den föreslagna lagen ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. De enda besök som regleras i lagförslaget är besök av advokater, andra rättsliga ombud eller icke-statliga organisationer som tillhandahåller juridiska tjänster (22 § lagförslaget). Möjligheten till elektronisk kommunikation regleras inte i lagförslaget. Frågor om andra besök och elektronisk kommunikation ska i stället hanteras av den utländska behöriga myndigheten (vad gäller elektronisk kommunikation reglerat i artikel 28 i avtalet med Estland). Detta är frågor av stor betydelse för intagna och anhöriga. Promemorian saknar dock närmare analys i dessa delar.

Konsekvenser

I promemorian framhålls att tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands inte skulle strida mot Sveriges internationella förpliktelser. Samtidigt ska en individuell prövning göras i varje enskilt fall för att säkerställa att beslut med anledning av den tillfälliga placeringen inte medför risk för kränkning av dessa förpliktelser och Sveriges folkrättsliga ansvar. Denna prövning kan vara komplex och ställa höga krav på både domstolar och myndigheter.

Beslut om tillfällig verkställighet utomlands kan i många fall antas gå den intagne emot, vilket torde medföra en ökad måltillströmning till domstolarna.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Ulf Jonare efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Aurora Halili.